

Dosarul nr. 3ra-705/23
2-21066787-01-3ra-29062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: M. Ghenadie, I. Dutca, D. Băbălău)

D E C I Z I E

29 mai 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Serviciul Vamal Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Zadorojnîi Anton” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Serviciul Vamal Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 iunie 2022,

c o n s t a t ă:

La 05 mai 2021, Zadorojnîi Anton a depus acțiunea în procedura contenciosului administrativ împotriva Serviciului Vamal privind anularea actelor administrative, completat obiectul acțiunii prin cererea din 20 ianuarie 2022.

În motivare, a susținut că, prin ordinul nr. 1067-p din 19 noiembrie 2018 a fost numit, prin transfer, cu promovare în funcția de inspector principal, în cadrul postului vamal Cahul (PVI) din cadrul Biroului Vamal Sud al Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

În privința sa a fost inițiată ancheta de serviciu în cadrul Biroului Vamal Sud al Serviciului Vamal, iar la 24 martie 2021 a fost aprobată încheierea pe marginea anchetei de serviciu efectuată în baza ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 62-0 din 26 februarie 2021.

La originea procedurii disciplinare vizate se află sesizarea depusă pe 15 ianuarie 2021 de S.R.L. „Butu-Test-Auto”, prin care s-a solicitat verificarea corectitudinii acțiunilor sale. La finalizarea procedurii disciplinare vizate s-a reținut că toate mijloacele de transport care transportau marfa în cauză nu au intrat pe teritoriul terminalului vamal, zona de control a postului vamal Cahul intern, fapt confirmat de registrele de evidență a mijloacelor de transport și lipsa permisului de intrare-ieșire din terminal prezentate de agentul economic „Butu-Test-Auto” S.R.L.

Astfel, la 05 aprilie 2021, în incinta Biroului Vamal Sud al Serviciului Vamal a luat cunoștință cu ordinul nr. 541-p din 02 aprilie 2021 emis de directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Sergiu Burduja, prin care i-a fost aplicată în mod ilegal sancțiunea disciplinară mustrare aspră.

În pofida faptului că a solicitat de mai multe ori colaboratorului Serviciului Vamal al Republicii Moldova, responsabil de gestiunea procedurii disciplinare, Viorel Jechiu prezentarea pentru a lua cunoștință a materialelor procedurii disciplinare, cu prezentarea copiilor actelor procedurii, doar la 13 aprilie 2021 a luat cunoștință doar vizual, fără a i se prezenta copiile materialelor vizate sau a i se permite de a face copiile materialelor procedurii în incinta Serviciului Vamal, pe adresa municipiul Chișinău, strada Nicolae Starostenco, 30.

Din aceleași motive nu dispune de o copie a încheierii din 24 aprilie 2021 emisă pe marginea anchetei de serviciu, întocmită de colaboratorul DSI al SV al RM, Viorel Jechiu.

Ulterior, pe data de 17 aprilie 2021, din motive de bună-credință pentru a evita soluționarea judiciară a litigiului, a expediat o cerere prealabilă în adresa Serviciului Vamal al Republicii Moldova, prin care a solicitat anularea ordinului și încheierii și prezentarea ori expedierea copiilor confirmate de pe toate actele deținute de Serviciului Vamal al Republicii Moldova ori de subdiviziunile acestuia, care au stat la baza emiterii ordinului contestat, conținute în materialele procedurii disciplinare.

La 19 aprilie 2021, a recepționat confirmarea expedierii cererii prealabile, fiindu-i expediat și numărul de intrare al cererii prealabile vizate, un răspuns la cererea prealabilă nu a primit.

Reclamantul consideră, că procedura disciplinară efectuată în privința sa a fost una viciată de mai multe neajunsuri, în primul rând fiind vorba de efectuarea unilaterală și incompletă a procedurii disciplinare, fără a cerceta multiaspectuale circumstanțele speței.

La originea procedurii disciplinare se află sesizarea depusă în adresa Serviciului Vamal al RM de către S.R.L. „Butu-Test-Auto”, prin care se invocă despre existența unor pretinse abateri în procedura de vămuire a mijloacelor de transport, solicitându-se astfel investigarea pretinselor abateri.

Între Serviciul Vamal și S.R.L. „Butu-Test-Auto” pe data de 18 septembrie 2013 a fost încheiat acordul de colaborare prin care părțile acestuia vor colabora în baza funcționării, pe parcursul acordului, a Zonei de Control Vamal a Postului Vamal Cahul intern în cadrul Biroului Vamal Cahul și amplasarea acestuia pe adresa orașul Cahul, strada Mihai Viteazul, 4 A, cu respectarea Regulamentului cu privire la Zona de Control Vamal, aprobat prin ordinul SV al RM nr. 158-0 din 04 august 2013.

În pct. 4 al acordului este precizat cert că părțile au convenit să realizeze următoarele activități: b) oferirea accesului mijloacelor de transport în terminalul vamal. În temeiul art. 6 al aceluiași acord, sânt stabilite responsabilitățile „Butu-Test-Auto” S.R.L.: - instalarea la postul de intrare-ieșire în/din ZCV a mijloacelor tehnice, sau altele, pentru monitorizare și evidența unităților de transport care intră/ies; - construcția unei rampe moderne, pentru asigurarea efectuării controlului

fizic vamal, încărcarea și descărcarea mărfurilor destinate depozitării; - asigurarea supravegherii video a perimetrului ZCV”.

Prin acordul adițional nr. 1 din 22 decembrie 2014 durata acordului inițial a fost prelungită până în anul 2024.

La 08 iulie 2019, a fost încheiat contractul de locațiune nr. 32/19 între S.R.L. „Butu-Test-Auto” și Serviciul Vamal, prin care S.R.L. „Butu-Test-Auto” a transmis în posesiune și folosință Serviciului Vamal încăperile de serviciu cu suprafața totală de 56,28 m.p. Similar a fost transmis și terenul cu suprafața de circa 0,5 ha, pentru a fi folosit în calitate de zonă de control vamal.

Conform Schemei Tehnologice de vămuire a mărfurilor în cadrul postului vamal Cahul aprobat prin ordinul șefului Biroului Vamal Sud al Serviciului Vamal al Republicii Moldova din 02 mai 2017, a fost stabilit că intrarea mijlocului de transport rutier în zona de control vamal, în orele de program, se efectuează cu permisiunea șefului postului vamal Cahul (PVI), ulterior de către persoana de serviciu a „Butu-Test-Auto” S.R.L....care înregistrează în registrul de evidență datele necesare, în special, numărul de înmatriculare și timpul de intrare, după care se eliberează un permis de o formă prestabilit, iar conform pct. 6, după finisarea vămuirii mărfurilor importate inspectorul aplică ștampila personală, cu indicarea numărului declarației vamale, pe verso-ul foii de trăsură CMR.

Autorizează deplasarea mijlocului de transport din zona de control vamal, aplicând ștampila personală pe verso-ul permisului, care se prezintă de către transportator persoanei de serviciu a „Butu-Test-Auto” S.R.L., la ieșirea din zona de control vamal. Subliniază, că teritoriul ZCV al PVI Cahul din cadrul BV Sud al SV al RM, menționat prezintă următoarele particularități: este un teritoriu îngrădit cu gard din plasă din simplă, având 2 căi de acces, doar la intrarea pe teritoriul S.R.L. „Butu-Test-Auto” se află un angajat al „Ghephard Security”, care asigură paza teritoriului vizat, având în acest sens contract cu S.R.L. „Butu-Test-Auto”, dar nu direct cu Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Intrările nemijlocite pe teritoriul ZCV nu sunt supravegheate permanent. Doar în preajma intrării unde se află paznicul pe teritoriul S.R.L. „Butu-Test-Auto” este instalată cameră video, în rest celelalte două intrări ale ZCV nu dispun de astfel de mijloace de supraveghere, deși terenul transmis în posesia și folosința Biroului Vamal Sud al Serviciului Vamal al Republicii Moldova este îngrădit cu plasă, totuși din porțiunea de teren care este folosită doar de S.R.L. „Butu-Test-Auto” există posibilitatea accesului liber permanent.

Cu alte cuvinte, accesul pe teritoriul ZCV al PVI Cahul, este posibil atât prin intrarea controlată de angajatul „Ghephard” cât și printr-o altă intrare, direct adiacentă drumului public.

Precizează, că după ce unitatea de transport intră pe teritoriul PVI Cahul, urmează ca colaboratorul S.R.L. „Butu-Test-Auto” să nu permită accesul pe teritoriul PVI decât cu acordul inspectorului vamal responsabil.

Ulterior, după primirea acordului inspectorului vamal, automobilul intră pe teritoriul PVI, are loc procedura de control vamal și vămuire, și inspectorul vamal acordă unității de transport liberul de vamă, aplicând ștampila și pe permisul de intrare pe teritoriul ZCV. Susține, că graficul de serviciu al PVI Cahul este de la 08:00 până la ora 20:00, non-stop, iar graficul de serviciu al S.R.L. „Butu-Test-

Auto” este de la ora 08:00 până la 17:00, de luni până vineri. Însă de multe ori, contrar rigorilor actelor normative citate, de facto, doar în temeiul acordului paznicului S.R.L. „Gephard” se acordă posibilitatea de a intra liber a unității de transport pe teritoriul PVI deși pe perimetrul gardului de plasă este instalat indicatorul „Terminal vamal”.

Ulterior finisării vămuirii și acordarea liberului de vamă, conducătorul unității de transport este obligat să se deplaseze la reprezentatul S.R.L. „Butu- Test-Auto” pentru a se face mențiuni în registru, deși la intrarea pe teritoriul PVI, urmează a dispune de permis de intrare, care urmează a fi consemnat în registrul S.R.L. „Butu-Test-Auto”, există situații în care din diverse motive nu există absolut nici un fel de mențiuni privind intrarea și/sau ieșirea unității de transport de pe teritoriul PVI în registrul întreprinderii date. S.R.L. „Butu-Test-Auto” refuză de a prezenta colaboratorilor vamali acces la registrul intern de evidență menționat. Astfel, că doar faptul că conducătorul unității de transport deține permis de intrare pe teritoriul PVI, nu înseamnă însă că intrarea unității de transport menționate pe teritoriul PVI este consemnată și în registrele S.R.L. „Butu-Test-Auto”.

Totodată nu există o practică de contrapunere (act de verificare) dintre BV Sud al SV și S.R.L. „Butu-Test- Auto” pentru a putea verifica dacă registrele S.R.L. „Butu-Test-Auto” coroborează cu actele deținute de Biroul Vamal Sud al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, or, în procesul de activitate, în mod cert nu pot fi excluse o serie de erori din partea angajaților S.R.L. „Butu-Test-Auto”. Afirmă, că până în prezent, însă, Biroul Vamal Sud nu dispune de registre speciale, de uz intern, pentru colaboratorii vamali pentru evidența mijloacelor de transport care sunt introduse pe teritoriul PVI Cahul.

Astfel, indică că S.R.L. „Butu-Test-Auto” duce o evidență proprie a unităților de transport care au acces pe teritoriul menționat, deși registrul lor, este mai mult pentru uzul intern al acestei întreprinderi, nu reprezintă act oficial al Serviciului Vamal al RM, care ar proveni de la colaboratorii vamali, conform legii.

Or, în astfel de condiții doar registrul intern al S.R.L. „Butu-Test-Auto” nu poate fi considerat act oficial, care ar dovedi dincolo de orice dubiu rezonabil aspectele legate de prezența unităților de transport pe teritoriul PVI, când de către cine au fost introduse, ora introducerii, starea acestora, unde concret pe teritoriul vizat au fost plasate, când și cum au fost scoase etc.

Cu referire la actele procedurii disciplinare comunică, că în sesizarea depusă de S.R.L. „Butu-Test-Auto”, deși se referă la el, menționându-se despre vămuirea unităților de transport fără permise de intrare-ieșire de pe teritoriul PVI, este precizabil că astfel de permise se înmânează șoferilor unităților de transport, deși în cadrul procedurii disciplinare nu s-a încercat cel puțin de audia șoferii unităților de transport pentru a identifica situația de fapt reală, or, acestor șoferi (declarațiile din 13 noiembrie 2020, 18 noiembrie 2020, 19 noiembrie 2020, 22 noiembrie 2020 și 24 noiembrie 2020) de fiecare dată le erau înmânate permisele de intrare-ieșire pe teritoriul PVI, care erau verificate și ștampilate de mine de fiecare dată (la intrarea pe teritoriul PVI și la ieșirea de pe teritoriul PVI, fiind aplicată câte o ștampilă (adică în total 2 ștampile), iar aceste permise se înmânau nemijlocit șoferilor.

Reclamantul a susținut că, deși se invocă despre faptul că nu ar fi aplicat ștampilele sale pe permisele de intrare-ieșire, pe 14 ianuarie 2021, de fapt, pe aceste premise au fost aplicate ștampile sunt copii la materialele procedurii disciplinare ale permise.

Invocă, că la general nu se respectă contractul de colaborare și schema tehnologică citate, deși acest fapt nu corespunde adevărului și nu se probează cert.

În cadrul procedurii disciplinare au fost luate explicații de la următoarele persoane: administratorul S.R.L. „Butu-Test-Auto”, Novîțchi I. care a comunicat despre faptul că pe data de 14 ianuarie 2021 nu a fi aplicat ștampila pe 4 permise de intrare-ieșire în zona de control vamal cu marfa destinată S.R.L. „OromImexpo”, deși acest fapt nu a fost stabilit, șeful PVI Cahul al BVSud, Scorpan B. care a comunicat că deși a solicitat de la reprezentanții S.R.L. „Butu-Test-Auto” la 14 ianuarie 2021, dar și mai înainte careva probe care ar atesta încălcările pretinse, de fiecare dată reprezentanții acestei întreprinderi, în mod categoric refuzau de a prezenta actele solicitate; Cristina Peiu, economista S.R.L. „Butu-Test-Auto” care a comunicat doar faptul că cele expuse de Novîțchi I. ar fi adevărate, deși nu 5 oferă detalii, iar această „confirmare” este dictată anume de relația de subordonare a acesteia în raport cu administratorul (șeful ei) Novîțchi I. Indică că pe data de 22 ianuarie 2021 a comunicat cu privire la respectarea rigorile expuse de actele administrative menționate, oferind răspuns la o singură întrebare a inspectorului din cadrul DSI a SY a RM, Jechiu V. (dacă respectă procedura de control vamal). Iar pe data de 03 martie 2021, cu referire la declarațiile vamale din 13 noiembrie 2020, 18 noiembrie 2020, 19 noiembrie 2020, 22 noiembrie 2020 și 24 noiembrie 2020 a explicat detaliat procedura de control vamal și vămuire în cadrul fiecăreia dintre unitățile de transport vizate.

Precizează, că a adus la cunoștință despre faptul că nu poate cunoaște detaliile privind modul de întocmire și evidență al registrului S.R.L. „Butu-Test-Auto”, pe care nu-l întocmește el ori un alt colaborator vamal și la care nu are nici acces.

Copiile declarațiilor din 13 noiembrie 2020, 18 noiembrie 2020, 19 noiembrie 2020, 22 noiembrie 2020 și 24 noiembrie 2020, informația electronică din programul Asycuda Word precum și actele de inspecție din aceleași date nu pot proba nicidecum concluziile din ordinul contestat în speță.

Până în prezent aceste acte nu au fost contestate, anulate ori modificate și fiind acte oficiale se bucură de prezumția de autenticitate și veridicitate.

Din rapoartele sale din 14 ianuarie 2021 și ale lui Scorpan B. adresate conducerii BV Sud, rezultă că sunt neajunsuri certe în calitatea activității S.R.L. „Butu-Test-Auto” în raport cu activitatea de serviciu a colaboratorilor PVI Cahul. Astfel, chiar pe data de 14 ianuarie 2021 aceste rapoarte au fost înregistrate prin cancelaria BV Sud, până în prezent ele nu au fost soluționate și circumstanțele indicate în ele nu au fost verificate, deși există o serie de abateri descrise în ele, nerespectarea schemei tehnologice, menționate de angajații S.R.L. „Butu-Test-Auto”.

Remarcă, că sunt anexate copiile registrului ținut de S.R.L. „Butu-Test-Auto” menționat pe câteva pagini, totuși acest registru, conform celor expuse detaliat nu este de natură de a prezenta situația de fapt obiectivă în speță, iar fotografia din 02 iulie 2020 nu are tangență cu abaterile care-i sunt reținute în

ordinul deplâns, în care se invocă despre abateri anume în luna noiembrie 2020. Reclamantul consideră, că deși sunt anexate alte copii ale unor alte permise de intrare și ieșire, permisele întocmite de mine nicidecum nu contravin schemei tehnologice citate.

Reclamantul a invocat că, că copia fișei de post și caracteristica sa au caracter pur informativ și nu pot proba, a priori, careva pretense abateri.

Deși este anexat graficul de serviciu în ture al PVI Cahul al Biroului Vamal al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, totuși, nu a fost negat faptul exercitării atribuțiilor de serviciu de către el în luna noiembrie 2020. Contractul de locațiune din 08 iulie 2019 prezentat în copie are caracter pur informativ.

Pentru a evidenția neajunsurile legate de activitatea „Butu-Test-Auto” S.R.L., care au legătură cu procedura disciplinară în speță descrie lacunele în modul de evidență a mijloacelor de transport de „Butu-Test-Auto” S.R.L., și anume, eliberarea permiselor de intrare, ieșire de pe Terminalul Vamal contrar schemei tehnologice. Astfel, reclamantul indică consecutivitatea acțiunilor.

Începând cu 25 ianuarie 2021, a fost eliberat permis de intrare nr. 0011297 de o persoană neidentificată în afara orelor de program al „Butu-Test-Auto” S.R.L., pentru entitatea 6 „Alfa Prim”, entitate ce nu a efectuat operațiuni în ZCV Cahul PVI. Permis de intrare nr. 0011297 cu rubrici necompletate, destinate a fi completate de reprezentantul „Butu-Test-Auto” S.R.L. la eliberare, a fost înmănat de o persoană neidentificată șoferului de autocamion nr. 27C4453, încărcat cu marfa destinată „Alfa-Premium” S.R.L. declarația vamală de referință 3120i1508 din 25 ianuarie 2021.

La 02 aprilie 2021 a fost eliberat permis de intrare nr. 0011520 pentru autocamionul nr. CHBE756, încărcat cu marfa destinată „Tovrim” S.R.L. Autocamionul nr. CHBE756 destinat „Tovrim” S.R.L. nu a efectuat careva operațiuni în ZCV Cahul PVI pe data 02 aprilie 2021.

Organul vamal nu a acordat permisiunea de intrarea în ZCV Cahul PVI pe data 02 aprilie 2021 pentru autocamion nr. CHBE756.

La 08 aprilie 2021, ora 23:30 autocamionul nr. TR15ZEJ, cu marfa destinată „Agrovalion” S.R.L., a intrat pe teritoriul ZCV Cahul PVI. Notează, că pe data 09 aprilie 2021, ora 11:40 a fost eliberat permis de intrare nr. 0011544 pentru autocamion nr. TR15ZEJ.

În intervalul de timp între 08 aprilie 2021, ora 23:30 – 09 aprilie 2021, ora 11:40, autocamionul nr. TR15ZEJ, plasat în ZCV Cahul PVI nu a fost luat la evidență de „Butu-Test-Auto” S.R.L., declarația vamală de referință 3120i6381 din 09 aprilie 2021. Potrivit declarației vamale de referință 3120i6624 din 13 aprilie 2021, rezultă că la data 13 aprilie 2021, la post vamal Cahul PVI, de șoferul autocamionului nr. VZZ717 a fost prezentat permis de intrare nr. 0011560, eliberat de persoană neidentificată (în afara orelor de program ale „Butu-Test-Auto” S.R.L.). ora intrării de facto a autocamionului nr. VZZ717 pe teritoriul ZCV Cahul PVI este necunoscută, permisul de intrare nr. 0011560 fiind completat eronat.

La 22 aprilie 2021, a fost eliberat permis de intrare nr. 0011589, pentru autocamionul nr. NSN438, încărcat cu marfa destinată „Magnic-Nicu” Î.I. Permisul de intrare nr. 0011589 este completat conform.

La aceeași dată a fost eliberat permis de intrare nr. 0011588 pentru același autocamion, dar pentru entitatea „Gloria Mitiș”. Entitatea „Gloria Mitiș” nu a efectuat careva operațiuni în ZCV Cahul PVI pe data 22 aprilie 2021. Potrivit declarației vamale de referință 3120i7344 din 29 aprilie 2021, rezultă că la data de 29 aprilie 2021 a fost eliberat permis de intrare nr. 011610 de o persoană neidentificată (în afara orelor de program ale „Butu-Test-Auto” S.R.L.).

Permisul de intrare nr. 0011610 cu rubrici necompletate, destinate a fi completate de reprezentantul „Butu-Test-Auto” S.R.L. la eliberare, a fost înmănat de o persoană neidentificată șoferului de autocamion nr. B208RUT, încărcat cu marfa destinată „Tricon” S.A.

Totodată, reține că potrivit declarației vamale 3120i7426 din 30 aprilie 2021 a fost eliberat permis de intrare nr. 0011615 de persoană neidentificată (în afara orelor de program al „Butu-Test-Auto” S.R.L.). Permisul de intrare nr. 0011615 cu rubrici necompletate, destinate a fi completate de reprezentantul „Butu-Test-Auto” S.R.L. la eliberare, a fost înmănat de o persoană neidentificată șoferului de autocamion nr. EWM663, încărcat cu marfa destinată „Tricon” S.A.

La fel, din declarația vamală de referință 3120i7447 din 30 aprilie 2021 rezultă că pe data 30 aprilie 2021 a fost eliberat permis de intrare nr. 0011616 de persoană neidentificată (în afara orelor de program al „Butu-Test-Auto” S.R.L.).

Permisul de intrare nr. 0011616 cu rubrici completate eronat a fost înmănat de o persoană neidentificată șoferului de autocamion nr. XYY614. 7 Reclamantul precizează, că fără a audia mai mulți dintre colaboratorii S.R.L. „Butu-Test-Auto” responsabili de gestiunea terenului, alți colaboratori ai Biroului Vamal Sud, care cunosc cert situația faptică descrisă, a audia angajații întreprinderii de pază, a acumula alte probe necesare; fără a solicita alte informații relevante (existența de înregistrări video efectuate cu camerele video de S.R.L. „Butu-TestAuto”), Serviciul Vamal al Republicii Moldova în mod injust și mai ales în mod vădit pripit, ajunge la concluzia că anume el ar fi culpabil de vămuirea în afara teritoriului ZCV al PVI Cahul menționat a mijloacelor vamale.

Reclamantul a solicitat anularea ordinului nr. 541-p din 02 aprilie 2021 emis de directorul Serviciului Vamal, Sergiu Burduja Cu privire la sancționarea dlor A. Zadorojnâi și B. Scorpan, Biroul Vamal Centru în partea aplicării sancțiunii disciplinare muștrare aspră lui Anton Zadorojnâi și actului administrativ emis în procedura prealabilă nr. 28/11-6187 din 06 mai 2021, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 8000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 iunie 2022, s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de SRL „Zadorojnâi Anton” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile.

La 11 iulie 2022, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 iunie 2022, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023, s-a respins cererea de apel înaintată de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, cu menținerea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 17 iunie 2022.

La 06 martie 2022, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus de recurs nemotivat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

La 14 iulie 2023, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a depus recurs motivat.

În motivare a susținut că, Serviciul Vamal nu este de acord cu decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023.

Atât instanța de apel, cât și de fond neîntemeiat au constatat că concluziile Serviciului Vamal privind pretinsa abatere disciplinară, efectuarea controlului vamal și vămuirea mărfurilor în afara postului vamal nu sunt bazate pe un substrat factologic cert, fiind făcute în temeiul unor deduceri neprobate.

Recurentul a susținut că, în urma investigațiilor efectuate, a fost stabilit, că funcționarul Postului vamal Cahul intern, Zadorojnîi Anton, exercitându-și obligațiunile se serviciu în postul vamal nominalizat, a perfectat mai multe declarații vamale de import, fiind încălcată Schema tehnologică de vămuire, la anumite declarații vamale.

Astfel, a menționat că, că în procesul de perfectare a declarațiilor vamale, toate mijloacele de transport care transportau marfa în cauză nu au intrat pe teritoriul postului vamal, zona de control a Postului vamal Cahul intern, fapt confirmat de Registrele de evidență a mijloacelor de transport și lipsa permisului de intrare/ieșire din terminal prezentate de agentul economic „Butu-TestAuto” SRL, ceea ce reprezintă o altă probă că controlul vamal efectuat de intimat nu a fost petrecut pe teritoriul postului vamal.

În opinia recurentului, instanțele inferioare nu au luat în considerație că legislația națională permite organului vamal efectuarea controlului vamal doar în zonele de control vamal, or accepțiunea contrară presupune efectuarea unei percheziții ce necesită autorizarea judecătorului de instrucție.

O altă probă ce demonstrează efectuarea controlului vamal în afara postului vamal ce nu a fost luată în considerație de către instanța de fond și de apel sunt declarațiile, șefului Postului vamal Cahul intern, Scorpan Boris, care a comunicat, că cunoștea despre problema ridicată de către administratorul „Butu-Test-Auto” SRL privind vămuirea mărfurilor în afara zonei de control vamal admise de unii subalterni în vara anului 2020, însă a menționat că, ulterior a atenționat de nenumărate ori funcționarii din subordine asupra neadmiterii pe viitor a astfel de cazuri.

Concluzia instanței de apel precum că, ancheta de serviciu în privința intimatului a fost efectuată cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și a Codului de etică și disciplină a funcționarului, este eronată.

Instanța de apel nu a indicat norme legale au fost încălcate de către Serviciul Vamal și Codul etică și disciplină la care a făcut referire.

Recurentul a susținut că, argumentul instanței precum că, în actul administrativ contestat lipsește motivarea referitor la circumstanțele constatate și

prevederile legale din care să se constate că încălcarea imputată intimatului constituie abatere disciplinară gravă, este nefondat.

În Ordinul nr.541-p din 02.04.2021 conform căruia a fost sancționat intimatul este indicat expres art.51 alin.(2) lit.(d) al Legii privind Serviciul Vamal nr.302 din 21.12.2017 „acțiunile funcționarului vamal care nu respectă modul stabilit de perfectare a documentelor aferente operațiunilor vamale, se consideră încălcare gravă a obligațiilor de serviciu, fapt ce constituie temei de atragere la răspunderea disciplinară.

În circumstanțele date, instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și nu a elucidat circumstanțe importante pentru soluționarea cauzei.

Cu referire la termenul recursului:

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate 07 februarie 2023 în ședință publică, iar la 23 februarie 2023 a expediat părților copia dispozitivului, prin intermediul poștei electronice (f.d.170).

Copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului la 18 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d.173).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursului, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

La 18 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței (f.d.181).

Prin referința depusă la 01 august 2023 Zadorojnîi Anton, a indicat că soluția instanței de apel este corectă și întemeiată și a pledat pentru inadmisibilitatea recursului.

În condițiile art. 193 alin. (3), (31) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023 în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs și referință, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursurilor), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Completul de judecată, al Curții Supreme de Justiție, în exercitarea rolului său de instanță supremă, al cărui rol este de a verifica legalitate și temeinicia deciziei instanței de apel reține că, la caz, instanța de apel nu a analizat și argumentat toate cele invocate de către apelanți, în cereri de apel.

În speță, obiectul cauzei este verificarea legalității actului administrativ individual defavorabil ordinul nr. 541-p din 02 aprilie 2021 emis de directorul Serviciului Vamal, Sergiu Burduja cu privire la sancționarea Zadorojnîi Anton și B. Scorpan, în partea aplicării sancțiunii disciplinare mustrare aspră lui Zadorojnîi Anton.

Examinând acțiunea, instanța de apel a constatat că, ancheta de serviciu în privința lui Zadorojnîi Anton a fost efectuată cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și a Codului de etică și disciplină a funcționarului, nefiind efectuată minuțios verificarea informației, precum și examinarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor abaterii disciplinare imputate reclamantului.

Totodată, în ordinul Serviciului Vamal nr. 541-p din 02 aprilie 2021 lipsește motivarea referitoare la circumstanțele constatate și prevederile legale din care să se constate că încălcarea imputată reclamantului, constituie abatere disciplinară gravă conform prevederilor legale, iar lipsa motivării complete condiționează legalitatea acestuia.

Potrivit art. 31 Cod administrativ actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.

În sensul art. 118 alin. (1) Cod administrativ motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

(2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

(4) Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

- a) autoritatea publică admite o petiție în totalitate fără ca prin decizia de soluționare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;
- b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau
- c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de același fel într-un număr mai mare sau automatizat și, conform circumstanțelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

Reieșind din normele menționate motivarea este o condiție esențială de formă și conținut a actului administrativ.

Deci, prin motivare este necesar ca persona vizată să poată înțelege care sunt măsurile dispune prin aceasta, precum și care au fost considerentele esențiale de fapt și de drept, care au stat la baza luării respectivelor măsuri.

Analizând conținutul ordinului nr. 541-p din 02 aprilie 2021 emis de directorul Serviciului Vamal, Sergiu Burduja cu privire la sancționarea Zadorojnîi Anton și B. Scorpan, privind aplicarea sancțiunii disciplinare, muștrare aspră lui Zadorojnîi Anton, Completul de judecată reține că, prin decizia sa, instanța de apel nu a analizat în detaliu actul administrativ în cauză.

Examinând cauza instanța de apel, nu a dat un răspuns clar care circumstanțe și prevederi legale lipsesc în actul administrativ.

Or, din ordinul nr. 541-p din 02 aprilie 2021 a Serviciului Vamal, se deduc circumstanțele care au stat la baza emiterii acestuia.

De asemenea, Completul de judecată reține că, prin decizia sa, instanța de apel nu a analizat și nu a dat nici un răspuns argumentelor Serviciul Vamal referitor la efectuarea controlului vamal de către Zadorojnîi Anton în afara postului vamal, nu a dat nici o apreciere declarațiilor șefului Postului vamal Cahul intern, Scorpan Boris, care a comunicat, că cunoștea despre problema ridicată de către administratorul „Butu-Test-Auto” SRL privind vămuirea mărfurilor în afara zonei de control vamal admise de unii subalterni.

Invocând că la aplicarea sancțiunii disciplinare nu s-a respectat prevederile Codului de etică și disciplină a funcționarului public, instanțele ierarhic inferioare nu au dat apreciere tuturor circumstanțelor cauzei, această eroare fiind posibil a fi remediată doar prin trimitere la rejudecare.

Raportat la caz, instanțele ierarhic inferioare au eșuat în da răspuns la argumentele invocate, lăsându-le fără nici o apreciere.

Sub acest aspect, motivarea instanței de apel, nu poate fi reținută, aceasta neîndeplinind condițiile minimale impuse de lege.

O motivare completă presupune motive de drept, motive de fapt, motivarea fiind un element esențial al unei hotărâri judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, prevăzută de art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale și norma de drept național, art. 239 din Codul de procedură civilă.

În cauza *Albina contra României*, CtEDO, a constatat că judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază deciziile.

Instanța de judecată are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției.

Așadar, motivarea hotărârilor judecătorești se impune din perspectiva dreptului la un proces echitabil, întrucât numai pe această cale se poate verifica maniera în care, în circumstanțele concrete ale cauzei, a fost soluționat procesul. Exigența motivării este esențială în administrarea adecvată a justiției, în condițiile în care considerentele reprezintă partea cea mai întinsă a hotărârii, locul în care se indică motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, a menționat că o decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

Principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza *Kaufland vs Belgia*).

Întrucât legalitatea și temeinicia hotărârii atacate se analizează în funcție de motivele de fapt și de drept reținute de instanța de apel la adoptarea soluției, motive care trebuie să fie concordante cu actele aflate la dosar și cu celelalte probe administrate, iar în lipsa indicării unor asemenea motive, instanța de recurs nu poate verifica legalitatea și temeinicia soluției, în privința fondului litigiului.

Instanța de recurs remarcă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată.

Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Completul de judecată apreciază că instanța de apel nu a răspuns tuturor criticilor invocate, nu a ascultat și analizat în mod real expunerile părților cu referire la circumstanțele de fapt și drept, iar astfel, nu au fost respectate dezideratele jurisprudenței C.E.D.O. referitoare la motivarea hotărârilor judecătorești.

Deci, decizia instanței de apel a fost emisă fără a fi clar prin prisma căror probe au fost analizate argumentele participanților la proces.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată consideră soluția instanței de apel dată în prezentul litigiu drept una nemotivată.

Curtea reamintește că, articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (cauza *Perez v. Franța* [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, cauza *Loupas v. Grecia*, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019, cauza *Capacchione v. Republica Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

De asemenea, reiterează jurisprudența sa constantă, potrivit căreia acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina

circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt 11 decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (cauza Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020 și cauzele citate în aceasta, cauza Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

Astfel, din considerentele arătate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, spre exemplu impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de către Serviciul Vamal Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 07 februarie 2023, adoptată, în cauza de contencios administrativ depusă de Zadorojnîi Anton împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile, și se trimite spre rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc